

Het is maar hoe je
het bekijkt

Van Roland Smulders verschenen eerder

Een spoor van Adam, roman, 2016

Geef mij de schuld, roman, 2017

Parels en draken, columns, 2018

Weg naar de vrijheid, roman, 2019

Bij deze dan, columns, 2019

Gewoon anders, verhalen, 2019

De stoel van Fred, korte verhalen, 2019

Ze doen het er gewoon om, columns, 2019

Palabinda, verhalen, 2020

Raar blijft het, columns, 2020

Tegen het licht, columns, 2020

Ik bedoel maar, columns, 2020

Het is maar hoe je
het bekijkt

Roland Smulders

Schrijver: Roland Smulders
Coverontwerp: Roland Smulders
ISBN: 9789402164299
© 2020 Roland Smulders

Vergeeten

Premier Rutte staat het niet meer bij dat iemand hem heeft verteld over de zeventig burgerslachtoffers door Nederlandse bommen. Mij lijkt dat heel sterk. Het is natuurlijk mogelijk dat ambtenaren hem niets hebben verteld. Nederlandse ambtenaren vergeten wel vaker iets. Maar als ze het wel gedaan hebben, dan moet Rutte wel heel ongevoelig zijn als dat hem niet is bijgebleven. Ik durf met een gerust hart te zeggen dat de meeste mensen zich na jaren nog zouden herinneren waar ze zich bevonden. Je krijgt tenslotte niet vaak te horen dat je als premier politiek verantwoordelijk bent voor een slachting.

Geen idee waarom ik het over dit onderwerp heb. Ik had mij juist voorgenomen alleen nog te schrijven over leuke dingen. De realiteit is tegenwoordig zo zwaar dat mij het lachen is vergaan. Als een struisvogel wil ik mijn hoofd in het zand steken met stukjes die luchtig vermaak bieden. Laat anderen zich maar opwinden over de golf van geweld en ellende die ons lijkt te overspoelen.

Het is denkbaar dat Mark Rutte zich ook in een dergelijke crisis bevindt. Hij is het jongetje dat weigert te groeien uit protest tegen de waanzin. Breed grijnzend ramt hij op zijn trommel. Zeventig slachtoffers door bommen die hij liet bezorgen? Hij weet van niets. Politiek moet wel iets om over te lachen blijven.

Het klinkt misschien gek, maar ergens begrijp ik hem wel. Hij heeft tijdens zijn premierschap al genoeg treurende handen moeten schudden. Daar moet je maar tegen kunnen. Ze hebben ons onder zijn bewind beroofd van de zekerheid dat er altijd een toekomst is en Zwarte Piet mag ook al niet meer

langskomen. Er komt een moment dat het allemaal te veel wordt.

Terwijl ik aan deze column werk, zie ik op televisie een beeld van een school met de letters 'Emmaus College' boven de ingang. Het biedt een welkome afleiding voor mijn piekeren over de toestand in de wereld. Zijn de voetgangers er ooit gekomen, vraag ik mij af. Het is zo'n diepzinnige vraag waarmee je de avond kunt doorkomen. Ze liepen net als Mark Rutte weg voor de werkelijkheid, zoveel staat mij nog bij, maar of het ze is gelukt, dat weet ik niet meer. Zo gemakkelijk is het kennelijk belangrijke dingen weg te drukken. Rutte hoeft zich geen zorgen te maken. Hij kan zich gesteund voelen door de wetenschap dat willen vergeten heel menselijk is.

Uit de missie

Als twee nonnen zwanger terugkomen uit de missie, dan kun je rustig zeggen dat ze een probleem hebben. Luisteren is ook een kunst. Bij het vertrek naar verre oorden is nog zo gezegd de broek dicht en God voor ogen te houden. De mogelijkheid van een onbevleete ontvangenis even buiten beschouwing latend, moeten we toch concluderen dat er iets niet volgens plan is gegaan.

Het artikel over de bedrijfsongelukjes is erg leerzaam. Priesters blijken zich niet alleen aan misdienaars te hebben bezondigd. Ze maken kennelijk ook onbekommerd gebruik van de nonnen die ter beschikking staan. Het woord slavernij valt en dan is het serieus. De kerk zegt nota bene zelf met het fenomeen bekend te zijn, maar nog niet te weten hoe er paal en perk aan te stellen. De paus kan in Rome nog zo hard op tafel slaan, zijn heiligheid is niet zo groot dat het personeel om die reden afstand wil doen van verworven rechten.

Het voorval zal wel weer leiden tot een storm van verontwaardigde reacties. Weer een stuk van het al zo geschonden imago naar de haaien. Mensen die zich officieel hebben losgemaakt van het geloof, vinden het prachtig als ze de kans krijgen van leer te trekken en niemand kan ontkennen dat het verschijnsel van een lustnon daarvoor ruimte genoeg biedt. Het vasthouden aan het geloof was al geen sinecure, maar binnenkort durft er helemaal niemand meer voor uit te komen.

Vroeger ging het natuurlijk ook af en toe fout, maar toen bestonden er nog van die huizen voor ongehuwde moeders. Het was een fluitje van een cent daar een onfortuinlijke non tussen te schuiven. Een boom kun je zoals bekend het beste verstoppen in een bos. Destijds hoorde je nooit over zusters

die in niet zo blije verwachting uit de missie kwamen. Nu de huizen om een andere reden al onder het vergrootglas liggen, is het een stuk moeilijker zaken onder het tapijt te vegen.

Uiteindelijk zal de kerk wel een manier vinden om de kool en de geit te sparen. Met het geloof van de Europese gevallen meisjes valt het tegenwoordig toch zwaar tegen. Dichter bij de missie kunnen ze de huizen voor dat soort vrouwen veel beter gebruiken. In dat geval hoeven de zwangere nonnen ook niet zo ver te reizen. Je kunt het hypocriet noemen, maar over enkele eeuwen heeft niemand het er nog over.

Guus Geluk

Tussen al het zogenaamde nieuws dat bij nadere beschouwing bar weinig om het lijf blijkt te hebben, lees ik dat het CDA de visie op de toekomst al klaar heeft. We staan nu al lang genoeg tegenover elkaar, heeft ideoloog Leonard Geluk besloten. Het is hoog tijd dat Nederland verandert in een zij-aan-zij-maatschappij met meer ruimte voor het fatsoen.

Laat ik positief beginnen door een welgemeend compliment uit te delen. Het is fantastisch dat de partij de moed heeft om op te staan tegen de gewoonte niet meer naar elkaar om te kijken. De partij is weliswaar de bedenker van de VOC-mentaliteit en schaarde zich ooit graag aan de zijde van de populistten, maar beter ten halve gekeerd, dan ten hele gedwaald.

Aanstaande verkiezingen hebben een stimulerende werking op partijen. De tijd van het grote afrekenen is gekomen en dus moet er weer eens hard nagedacht worden over waar de partijen eigenlijk voor staan. In het geval van de VVD is dat niet moeilijk, liberalen willen gewoon veel voor zichzelf houden, maar van een club als het CDA verwacht de kiezer iets meer ambitie. Er moet in het programma ook wat staan over het soort samenleving dat we willen vormen. Bij voorkeur een originele visie, want die van de hoeksteen van de samenleving kennen we nu wel.

Geen probleem, moet het partijbestuur van het CDA hebben gedacht. Hun eigen versie van Guus Geluk zou wel met iets fraais op de proppen komen. De partij heeft nog nooit om prachtige vergezichten verlegen gezeten. Er komt zelden iets van terecht, weinig scholieren beginnen de dag met het zingen van het Wilhelmus en het hijsen van de vlag, maar

daar gaat het ook niet om. Langer dan tot na de verkiezingsdag hoeft het vergezicht niet mee te gaan.

Nu bekend is met welke boodschap het CDA de slag wil winnen, is het alleen nog een kwestie van het vinden van een aansprekend figuur om die boodschap aan mij als kiezer te verkopen. Ik ben heel benieuwd welk konijn uit de hoge hoed komt. De achtergebleven schoenen van Sybrand Buma zijn erg groot om zomaar even te vullen. En dan beginnen de leden ook nog te roepen dat het tijd wordt voor een vrouw aan de top. Heeft meneer Geluk toevallig nog een idee om dat te voorkomen?

Hoofdpijndossier

Het komt nog zover dat ik genoeg materiaal heb voor een themabundel over ons nationale hoofdpijndossier: Zwarte Piet. Steeds opnieuw duikt er een bericht op dat te mooi is om te negeren. Op landelijk niveau zijn we al behoorlijk opgeschoten, maar lokaal blijken de pieten nog altijd zwart te zijn. Met lokaal bedoelt de schrijver van het stuk eigenlijk het achtergebleven gebied buiten de Randstad. Het viel ook te verwachten dat beschaving daar meer moeite heeft om tot bloei te komen.

Gelukkig gloort er hoop aan de horizon. Naast de ouderwetse pieten zetten gemeenten steeds vaker een zogenaamde 'wenpiet' in. Veranderingen kun je er in de provincie niet zomaar doorheen duwen, maar het is wel mogelijk de landgenoten daar voorzichtig te laten wennen aan de nieuwe werkelijkheid. Moderne pieten zien er alleen anders uit. Onder de schmink is alles bij het oude gebleven.

Mij kan het eerlijk gezegd weinig schelen in welke kleur ze de pieten spuiten. Ik weet toch wel dat er gewoon een plaatsgenoot onder zit. In de Randstad kunnen ze het zich misschien niet voorstellen, maar in het buitengebied denken we echt niet dat Sinterklaas met authentieke pieten naar Nederland komt. Hij zou wel gek zijn. Het is veel goedkoper om de hulptroepen hier ter plaatse in te huren en er een pot verf tegenaan te gooien. Personeelskosten hakken er ook voor de Goedheiligman anders gevoelig in. Het geld groeit hem niet op de rug.

Godfried Bomans wist jaren geleden al te vertellen dat Sinterklaas met zijn tijd meegaat. Het is verplichte kost voor iedereen die wil meepraten. Als de Nederlander pimpelpaarse pieten wil, dan kijkt onze oude bisschop wel

een paar dagen de andere kant op. Hij is een tolerant iemand en 's nachts op het dak is het sowieso donker. Op 6 december zit hij in het vliegtuig naar de zon en is het leed weer voor een jaar geleden. In het najaar gaat hij zich wel oriënteren op de kleur die dan in de mode is. De kinderen hier zal het overigens allemaal een zorg zijn. Tijd om te wennen hebben ze niet nodig. Zolang er genoeg cadeaus zijn om zich over te verheugen, vinden ze het prima. In tegenstelling tot sommige volwassenen begrijpen ze dat het hele feest gewoon een ludieke verkleedpartij is.

Stem van een volk

Zondagochtend is traditioneel voor de schrijvers. In het programma Boeken van de VPRO mogen ze aanschuiven om te vertellen over hun werk. Toon en sfeer van het programma doen mij heel sterk denken aan het praatprogramma waarin Harry Mens ondernemers de kans geeft reclame te maken. Geen 'je zit uit je nek te kletsen' dus. Een programma tot de rand gevuld met gedragen volzinnen is het. Een gereformeerde dominee kan er nog wat van leren.

Het lukt mij meestal niet de hele rit uit te zitten. Ik ben echt van goede wil als het om literatuur gaat, maar na een kwartiertje preken ben ik dringend toe aan boterhammen met pindakaas. Als ik bekeerd wil worden, dan ga ik wel naar de kerk. De schrijvers die na dat kwartier hun opwachting mogen maken, moeten het mij maar vergeven.

Deze keer komt een auteur vertellen dat hij de eerste Nederlandse schrijver zonder Molukse wortels is, die over Molukkers schrijft zonder de treinkaping erbij te slepen. Zo trots is hij op zichzelf, dat hij er meer dan eens op terugkomt. Zijn boek is niet zomaar een boek. Hij is de stem van een volk dat nog steeds wacht op het nakomen van de belofte die de Nederlandse regering ooit deed: het regelen van een eigen, Molukse staat.

De schrijver lijkt mij nog redelijk bij zijn verstand, dus zal hij wel weten dat Nederland niet in een positie verkeert om op dat punt iets te regelen. We kunnen onze minister van Buitenlandse Zaken een keer naar Indonesië sturen om de zaak aan te kaarten, maar wat schieten we ermee op de arme man te laten uitlachen. We weten allemaal dat Indonesië er niet over piekert afstand te doen van een stuk grondgebied. De tijden dat landen last kregen van angstzweet bij het zien

van onze vlag behoren definitief tot het verleden en de bondgenoten van Nederland hebben er geen enkel belang bij Indonesië tegen zich in het harnas te jagen.

De schrijver verklaart zijn betrokkenheid met de Molukse zaak met de fascinatie die hij voelde toen hij als jongen de eerste keer bij zijn Molukse vriendje over de drempel stapte. Ik zal hem maar geloven. Hij maakt op mij niet de indruk van iemand die het verhaal heeft verzonnen om zijn boek een aansprekende basis te verschaffen.

De lieve vrede

Een buurt staat al enige tijd op zijn kop omdat een bewoonster haar huis heeft geschilderd in een kleur die zij als enige mooi vindt. Misschien is het haar manier om aandacht te zoeken. De vrouw kan het niet helpen. Ze zit in een diepe identiteitscrisis. Ik kan heel goed begrijpen dat ze dan op een dag naar de pot met verf grijpt en tot wanhoop van de buren haar huis appelgroen gaat schilderen. Een duurzame kleur, denkt ze waarschijnlijk. Wie kan daar nu bezwaar tegen hebben?

Wel, de bewoners van de omliggende huizen bijvoorbeeld. Die vinden het absoluut niet om te lachen dat ze voortaan tegen de appel van die vrouw aan moeten kijken. In de regels die voor de buurt zijn opgesteld, staat heel duidelijk dat de huizen moeten worden geschilderd in een zachte pasteltint. Als de vrouw zo graag in een appelgroen huis wil wonen, dan moet ze dat maar in een andere gemeente gaan doen.

Buren hebben altijd iets te zeuren. In het begin doen ze nog aardig, maar lang duurt de vrede zelden. Onvermijdelijk komt het moment dat je een keer te hard lacht of op een andere manier onbedoeld inbreuk maakt op hun woongenot en dan breekt de oorlog uit. Hoewel buren geen cent bijdragen aan jouw woonlasten, beschouwen ze jouw woning als een onderdeel van hun territorium. Wat jij er doet, moet passen bij wat zij acceptabel vinden. Wie weigert zich als een goede buur te gedragen, krijgt bezoek van een van onze rijdende rechters. Als het niet op een prettige manier kan worden geregeld, dan moet het maar met de botte bijl. De verstandhouding wordt er niet beter op, maar de klagende buren waren toch al niet zo gecharmeerd van je aanwezigheid.

In het geval waar het hier over gaat, zal er ook wel sprake zijn geweest van verstoorde verhoudingen. De omwonenden hebben niet zozeer moeite met de kleur van het huis, als wel met het feit dat die vrouw nog steeds niet zelf op het idee is gekomen dat zo'n keurige wijk toch niet haar ding is. De verontwaardiging is gewoon ouderwets wegpesten. Mocht ze haar huisje voor de lieve vrede toch maar overschilderen in een passende pasteltint, dan verzinnen de burens wel een ander excuus om haar te treiteren.

Limiet

Een Deen schopt stennis omdat hij op de creditcard van Apple een hogere limiet heeft dan zijn vrouw. Als moderne, geëmancipeerde heer is hij niet van plan zich erbij neer te leggen dat de vrouw opnieuw het kind van de rekening wordt. Deze keer heeft Apple een verkeerde tegenstander uitgekozen. Onvermoeibaar bombardeert hij de wereld met woedende tweets en hij lijkt niet voornemens er binnen afzienbare tijd mee te stoppen.

Op de sociale media wordt de draak met hem gestoken. Er vallen opmerkingen dat hij juist blij moet zijn dat zijn vrouw niet het hele kapitaal kan vergooien aan schoenen en handtassen. Zelf zou ik zoiets nooit zeggen. Ik weet hoe gevoelig het onderwerp vrouwen en winkelen tegenwoordig ligt. Voor je het weet moet je aan tafel bij Jeroen Pauw publiekelijk door het stof, op de vingers gekeken door een paar voor de gelegenheid opgetrommelde feministen. In Nederland denken we groot als het erom gaat goed voor de dag te komen.

Het is ook helemaal niet gezegd dat onze Deense driftkikker gelijk heeft. Hij is ondernemer en Apple kan er best van uitgaan dat een ondernemer over meer geld moet kunnen beschikken dan een vrouw die de creditcard alleen voor eigen gebruik nodig heeft. Mij lijkt dat een redenering waar iets voor te zeggen valt. Als de Deen er echt op staat, is Apple waarschijnlijk wel bereid de limiet van zijn kaart terug te schroeven, maar ik heb het gevoel dat hij daar niet op uit is. Het brengt mij bij de vraag waarom de Deen zo graag wil dat de limiet van zijn vrouw met een factor twintig over de kop gaat. Het is toch toevallig niet de bedoeling om het bedrijfskapitaal via een obscure Deense achterdeur weg te

sluizen? Het bericht vermeldt niet hoe het is gesteld met de solvabiliteit van de onderneming. Crediteuren zijn er meestal geen voorstander van dat te veel mensen via de omweg van een creditcard toegang hebben tot de bankrekening van een debiteur.

Hoe dan ook: het sturen van woedende tweets zal onze Deen niet helpen. Iedereen weet inmiddels dat giganten als Apple helemaal niet willen weten wat de gewone man denkt. Ze hebben de telefoon de deur uitgedaan en mails en andere berichten lezen ze niet. Voor onze Deen zit er niets anders op dan te ruilen met zijn vrouw. Het mes snijdt aan twee kanten. Hij maakt een goede beurt en zij hoeft zich niet de hele tijd af te vragen of de limiet al in zicht komt.

Aanpak

Op mijn beeldscherm kopt het NRC met de vraag hoe we stikstof effectief weghalen uit de natuur. Het antwoord lijkt mij te zijn dat we het misschien maar beter niet kunnen proberen. Stikstof maakt veruit het grootste deel uit van de lucht. Het aandeel stikstofgas zit ergens in de buurt van de 78 procent en voor het leven op aarde is het heel belangrijk dat percentage ongeveer zo te houden. Te weinig stikstof is beslist niet wat we moeten willen.

Nee, dan is de aanpak die het kabinet voor ogen staat realistischer. Als de stikstof een probleem vormt omdat het slecht is voor natuurgebieden, dan verminderen we daarvan gewoon het aantal. Probleem opgelost. Eenvoud is het kenmerk van het ware en we kunnen binnenkort weer fijn 130 rijden op de snelweg.

Doemdenkers waarschuwen dat het kabinet te licht over de zaak denkt. Brussel heeft ook iets te zeggen over het veranderen van de status van een natuurgebied. Ik wist dat ook niet, moet ik toegeven. Er wordt alleen toestemming voor gegeven als er sprake is van een hele goede reden. Het gemak van een kabinet geldt niet als zodanig. De rechter zal uiteindelijk korte metten maken met de plannen, maar tegen die tijd mag een ander kabinet zich daarover het hoofd breken.

Het is veelzeggend dat vooral tegenstanders van een stikstofbeleid zich roeren. Wat bezorgde scholieren daargelaten, is het Malieveld in Den Haag het terrein voor boeren, bouwers en automobilisten. De rest van Nederland maakt zich vooral druk over het ongemak van al die protesten. Er heerst een stemming van 'na ons de zondvloed'

in ons land en er meer voor nodig dan een vraag in het NRC om daar verandering in te brengen.

Voor mij hebben de plannen van het kabinet geen grote gevolgen. Kennelijk ben ik met mijn oude fiets al voldoende op de goede weg. Wat mij betreft mag de maximumsnelheid nog verder naar beneden en valt er ook over een terugkeer van de autoloze zondag te praten. Laat de volgelingen van de heilige koe ook maar eens op de pedalen gaan staan. Om mijn goede wil te laten zien, pas ik mijn tempo en verminder op die manier mijn uitstoot. In tegenstelling tot al die heethoofden gaat het mij hard genoeg.